

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Бухгалтерського обліку та аудиту
(повна назва кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»
(назва магістерської програми)
на тему: «Облік, аудит та аналіз дебіторської заборгованості
в системі управління фінансовою стійкістю підприємства
(на прикладі ПП «Таврія-плюс»)»

Виконавець:

студентка 6 курсу 2 групи ОЕФ

Христоророва В. І.

(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Белінська О. В.

(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

ОДЕСА – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Склад, структура та якість дебіторської заборгованості, а також динаміка її зміни дуже впливають на оборотність капіталу, а, отже, на платоспроможність торгівельного підприємства. Ефективне управління системою розрахунків неможливе без достовірної інформації, яку дає облік.

Питаннями обліку, контролю та аналізу дебіторської заборгованості розглянуто в працях багатьох як вітчизняних так і зарубіжних вчених-економістів, таких як: Мочерний С. В., Орлов П. І., Колчина Н. В., Глушков Н. Е., Коробов М. Я., Палек Г. Б., Павлова Л. П., Петрова К. Я., Сопко В. В., Вознюк Г., Лишиленко О. В., Бутинець Ф. Ф., Велш Глен А., Шорт Деніел Г., Бандурка О. М., Загородній А., Сліпушко О., Словженко Т., Пушкар М. С. та багато інших. Разом з тим ряд питань методології, організації і методики обліку і аналізу розрахунків з дебіторами потребує більш поглибленого вивчення та розробки.

Мета дослідження вивчення теоретико-методичних положень та розробка науково обґрунтованих практичних рекомендацій з удосконалення обліку, аудиту та аналізу дебіторської заборгованості в системі управління підприємств торгівлі.

Завдання дослідження:

- дослідити економічну природу категорії «дебіторська заборгованість»;
- систематизувати та удосконалити класифікацію дебіторської заборгованості з урахуванням потреб підприємств торгівлі;
- дослідити особливості організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на підприємстві;
- проаналізувати існуючі методи нарахування резерву сумнівних боргів та розробити рекомендації щодо їх використання на базовому підприємстві;
- проаналізувати поточний стан дебіторської заборгованості та його вплив на діяльність підприємства.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є процес організації обліку, контролю та аналізу дебіторської заборгованості в системі управління підприємств торгівлі.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних, організаційних і практичних засад обліку, аудиту та аналізу дебіторської заборгованості в підприємствах торгівлі.

Методи дослідження. Теоретичним підґрунтям дослідження є методологічні і загальнонаукові принципи проведення комплексних досліджень. Для вирішення поставлених завдань в роботі використовувались загальнонауковий діалектичний метод, методи індукції, дедукції. В процесі дослідження теорії і практики обліку дебіторської заборгованості використані прийоми оцінки, зіставлення, порівняння, групування, класифікації, а також статистичні методи.

Інформаційна база дослідження. В процесі дослідження використовувалися законодавчі та нормативні акти; теоретичні та методичні розробки вітчизняних та зарубіжних учених; публікації в періодичних виданнях з економіки, бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу; матеріали науково-практичних конференцій, семінарів та форумів; аналітичні дослідження; інформаційні ресурси мережі Інтернет; результати

спостережень та логічних викладів щодо організації обліку та внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на ПП «Таврія-плюс».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (71 найменувань) та 32-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 110 сторінок. Основний зміст викладено на 101 сторінці. Робота містить 32 таблиці, 11 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 2 статті:

1. Статірова В.І. Дебіторська заборгованість: порівняння обліку за МСБО (МСФЗ) та П(С)БО //Актуальні проблеми обліку, контролю та економічного аналізу в Україні: Матеріали студентської конференції, присвяченої 70-річчю обліково-економічного факультету та 50-річчю кафедри бухгалтерського обліку та аудиту. – Одеса: ОНЕУ, 2017. – С. 38 – 40.

2. Статірова В.І. Аналіз стану дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємствах //Актуальні проблеми обліку, контролю та економічного аналізу в Україні: Матеріали студентської конференції, присвяченої 70-річчю обліково-економічного факультету та 50-річчю кафедри бухгалтерського обліку та аудиту. – Одеса: ОНЕУ, 2017. – С. 271 – 273.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі розглянуто дебіторську заборгованість як об'єкт бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу.

Проведено дослідження еволюції облікової категорії «дебіторська заборгованість» та розвинуто її трактування.

Вивчено та систематизовано класифікаційні ознаки відображення дебіторської заборгованості на бухгалтерських рахунках та у звітності підприємств торгівлі.

В другому розділі проведено дослідження з питань практики обліку дебіторської заборгованості на ПП «Таврія-плюс», визначено недоліки та надано пропозиції щодо удосконалення існуючої системи.

В третьому розділі викладено матеріали аудиту та аналізу дебіторської заборгованості ПП «Таврія-плюс». Визначено існуючі недоліки, надано пропозиції щодо покращення системи внутрішнього контролю розрахунків з різними дебіторами.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити такі основні висновки.

1. В економічній літературі відсутнє єдине розуміння авторами облікової категорії «дебіторська заборгованість». На наш погляд, дебіторську заборгованість слід трактувати як вимогу (право) на отримання фінансових та майнових ресурсів від юридичних та фізичних осіб, що заборгували підприємству в результаті минулих подій, повернення яких, принесе економічну вигоду в майбутньому.

2. Класифікація дебіторської заборгованості здійснюється обліковцями суто в

межах рахунків, передбачених Планом рахунків, або лише за однією певною ознакою.

В роботі систематизовано класифікаційні ознаки відображення дебіторської заборгованості на бухгалтерських рахунках та у звітності, за часовим розрізом, за об'єктами виникнення зобов'язань та обґрунтовано доцільність здійснення її класифікації за можливістю уступки прав вимог; своєчасністю погашення; ймовірністю погашення; терміном погашення; наявністю наміру; формою існування; в залежності від прийняття заходів щодо погашення, що є найбільш важливими для відображення прийнятої на підприємствах торгівлі концепції управління та контролю.

3. Облік дебіторської заборгованості в ПП «Таврія-плюс» організовано у відповідності діючим законодавчим та нормативним документам. Однак є деякі недоліки.

Нарахування дебіторської заборгованості по претензіях відображається в обліку як зменшення інших операційних витрат замість збільшення доходу, що не відповідає вимогам діючого законодавства.

Запропоновано відображати заборгованість за розрахунками по претензіях у кореспонденції із рахунком 715 «Одержані штрафи, пені, неустойки».

4. Резерв сумнівних боргів по операціях реалізації товарів оптом та надання орендних послуг на досліджуваному підприємстві не створюють. В результаті таких операцій утворюється дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом та виникають ризики неплатежу.

В цих умовах, на наш погляд, доцільним є утворення резерву сумнівних боргів за методом визначення «платоспроможності окремих дебіторів». Відповідні критерії визнання дебіторської заборгованості сумнівною слід вказати в обліковій політиці підприємства.

5. Для покращення розрахункової дисципліни та своєчасного отримання оплати за товар, реалізований оптом та орендні послуги керівництву ПП «Таврія-плюс» запропоновано відомість обліку розрахунків з різними дебіторами.

Регулярне ведення зазначеної відомості дає змогу бухгалтеру аналізувати дебіторську заборгованість і своєчасно вживати заходів для усунення простроченої заборгованості. Цей аналіз здійснюється за даними внутрішньої звітності підприємства і використовується для потреб управління.

6. Результати економічного аналізу фінансової звітності ПП «Таврія-плюс» свідчать про наступне.

На протязі досліджуваного періоду загальний розмір дебіторської заборгованості підприємства збільшився. Збільшення спостерігається за всіма статтями. Аналізоване підприємство повинно звернути увагу на аналіз дебіторської заборгованості за розрахунками, тому що саме вона складає найбільшу частку в загальній сумі дебіторської заборгованості.

Аналіз оборотності дебіторської заборгованості свідчить про негативну тенденцію к уповільненню оборотності. Це обумовлено зростанням середньорічних залишків дебіторської заборгованості. Уповільнення оборотності призвело до перевитрати коштів.

Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості свідчить про перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською. Розрахунок коефіцієнта загальної ліквідності показав, що аналізоване підприємство має ризик втрати платоспроможності.

7. Результати кореляційно-регресивного аналізу дозволяють рекомендувати систему заходів щодо поліпшення управління дебіторською заборгованістю, а саме:

- скорочувати час перебування капіталу у дебіторській заборгованості на базі використання поширеної в західній практиці розрахункової схеми «2/10 чистих 30», що означає отримання клієнтом 2% знижки з відпускнуої ціни за кожні 10 днів дострокового розрахунку по відношенню до установленого граничного терміну оплати - 30 днів. Оплата в останній день граничного терміну проводиться за повною відпускнуою ціною, а за межами цього терміну застосовуються штрафні санкції;

- удосконалювати презентаційно-позовну роботу з утримання боргів і відшкодування втрат;

- здійснювати постійний контроль за станом розрахунків з різними дебіторами, особливо з понад терміновою заборгованістю.

8. На досліджуваному ПП «Таврія-плюс» відсутня спеціальна служба внутрішнього контролю. Вважаємо, доцільним створення такої служби на базі служби фінансового директора, бухгалтерії та юридичної служби ПП «Таврія-плюс» для здійснення описаних заходів.

АНОТАЦІЯ

Христордова В.І.

(прізвище та ініціали студента)

«Облік, аудит та аналіз дебіторської заборгованості

(назва кваліфікаційної роботи)

в системі управління фінансовою стійкістю підприємства (на прикладі ПП «Таврія-плюс»),

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

«071 Облік і оподаткування» за магістерською програмою

«Облік, аудит і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – система обліку, контролю та аналізу дебіторської заборгованості в системі управління підприємств торгівлі.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти визначення та класифікації дебіторської заборгованості для цілей організації обліку, аудиту та аналізу.

Проаналізовано діючу практику обліку та внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на ПП «Таврія-плюс».

Запропоновано утворювати резерв сумнівних боргів за методом визначення «платоспроможності окремих дебіторів», вести облік розрахунків з різними дебіторами у відомості запропонованої форми, створити відділ внутрішнього контролю.

Ключові слова: дебіторська заборгованість, резерв сумнівних боргів, критерії сумнівності, облік, контроль, аналіз, управління.

ANNOTATION

Christodorova V.I. **«Accounting, audit and analysis of accounts receivable**

(students surname and initials)

(work title)

in the system of management of financial sustainability of the enterprise

(on the example of PE "Tavriya plus"),

qualifying work for obtaining an educational master's degree in a specialty

«071 Accounting and taxation» for a master's degree program

« Accounting, audit and taxation in the management of entrepreneurial activity »

Odessa national economic university

Odessa, 2018

Master's qualification work consists of three sections. The object of research - the system of accounting, control and analysis of receivables in the system of management of trade enterprises

The theoretical aspects of definition and classification of receivables for the purposes of accounting, audit and analysis are considered in the paper.

The current practice of accounting and internal control of accounts receivable at PE "Tavriya-plus" is analyzed.

It is proposed to create a reserve of doubtful debts by the method of determining "solvency of individual debtors", keep track of calculations with different debtors in the information provided form, create a department of internal control.

Key words: accounts receivable, reserve of doubtful debts, criteria of doubt, accounting, control, analysis, management.